

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 – Wereld: Mondiale handel in plastic afval

1 maximumscore 2

- Juiste redenen vanuit de economische dimensie zijn: 1
 - Door economische ontwikkeling / een groeiende consumptie wordt steeds meer plastic gebruikt.
 - Het is goedkoper om plastic afval in (semi)perifere landen te verwerken.
 - Het vervoeren van vracht is (door technologische innovatie en schaalvergroting) steeds goedkoper / makkelijker geworden.
- Juiste redenen vanuit de politieke dimensie zijn: 1
 - In (semi)perifere landen is (milieu)wetgeving vaak minder streng.
 - Vrijhandel / Het openstellen van grenzen maakt mondiale handel eenvoudiger.

2 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- China wilde zich niet langer profileren als afvalverwerker van de Westerse landen.
- China had door toenemende welvaart de inkomsten uit plastic afval niet meer nodig.
- Het verwerken van plastic afval brengt gezondheidsrisico's met zich mee.
- Het verwerken van plastic afval gaat gepaard met milieuschade.

per juiste reden 1

3 maximumscore 2

uitspraak 1: onjuist

uitspraak 2: onjuist

uitspraak 3: juist

indien drie juiste antwoorden 2

indien twee juiste antwoorden 1

indien minder dan twee juiste antwoorden 0

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat het plastic afval vanuit centrumlanden naar (semi)perifere landen wordt geëxporteerd (mondiaal schaalniveau) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat het plastic afval binnen de (semi)perifere landen in perifere gebieden / buitenwijken terecht komt (lokaal / regionaal schaalniveau) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat toekomstige generaties te maken zullen krijgen met de gevolgen van vervuiling door plastic afval 	1

Opgave 2 – Wereld: Bevolking en economische groei in India en Groot-Brittannië

5	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat India in het wereldsysteem tegenwoordig een semi-perifere positie inneemt en dat de afnemende bevolkingsgroei / het dalend geboorte- en sterftcijfer daar een kenmerk van is 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat Groot-Brittannië in het wereldsysteem een centrumpositie inneemt en dat de nauwelijks groeiende bevolking / de afnemende bevolkingsgroei daar een kenmerk van is 	1

Opmerking

Alleen indien per land de positie in het wereldsysteem in combinatie met een gegeven uit bron 3 juist is, 1 scorepunt toekennen.

6	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat in India tussen 1970 en 2020 het aandeel kinderen / het geboortecijfer / het aantal kinderen per vrouw afnam 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat in India na 2050 het aandeel ouderen / de vergrijzing toeneemt 	1
7	maximumscore 2	
	Een juiste redenering is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Door het koloniale verleden spreken veel Indiërs Engels / zijn er nauwe contacten tussen Groot-Brittannië en India 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • zodat Indiërs relatief makkelijk kunnen migreren naar Groot-Brittannië om daar te werken (en daarmee de beroepsbevolking vergroten) 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

Ik ben het eens met de stelling.

Juiste argumenten voor de stelling zijn:

- Veel Indiërs spreken Engels.
- De loonkosten / productiekosten zijn in India relatief laag.
- Een groot aantal Indiërs is relatief goed geschoold.

of

Ik ben het oneens met de stelling.

Juiste argumenten tegen de stelling zijn:

- Veel Indiërs vertrekken naar het buitenland om daar te werken. / Er is sprake van braindrain.
- De sociale ongelijkheid (tussen mannen en vrouwen) in India is groot.

Opmerking

Per juist argument 1 scorepunt toekennen.

Opgave 3 – Aarde: Death Valley

9 maximumscore 3

Uit de beschrijving moet blijken dat

- in de omgeving van Death Valley rek / spanning in de aardkorst zit 1
- waarbij (afschuivings)breuken ontstaan zijn 1
- waarlangs een gebied naar beneden gezakt is / waarbij een slenk gevormd is 1

10 maximumscore 2

De juiste oorzaken zijn:

- Death Valley ligt in een gebied waar vaak hoge(lucht)drukgebieden overheersen 1
- Death Valley ligt aan de lijzijde van gebergten / in een bekken 1

11 maximumscore 1

verzilting

12 maximumscore 3

Een juiste beschrijving moet onderstaande drie stappen bevatten:

- In de gebergten rondom Badwater Basin worden gesteenten door verwerking en/of erosie afgebroken 1
- Het verweringsmateriaal wordt naar beneden getransporteerd 1
- Het verweringsmateriaal sedimenteert aan de rand van Badwater Basin 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 – Aarde: Fukutoku, een nieuw Japans eiland

13	maximumscore 2	
	Uit de beschrijving moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> de Pacifische plaat onder de Filipijnse plaat schuift / er subductie plaatsvindt van de Pacifische plaat onder de Filipijnse plaat 	1
	<ul style="list-style-type: none"> waarbij magma ontstaat dat opstijgt 	1
14	maximumscore 1	
	Taipei (Taiwan)	
15	maximumscore 2	
	Saporro a	
	Taipei c	
	Titizima b	
	Tokyo d	
	Indien vier juiste antwoorden	2
	Indien drie of twee juiste antwoorden	1
	Indien minder dan twee juiste antwoorden	0
16	maximumscore 2	
	Juiste factoren zijn:	
	– de mate van erosie en/of verwerking	
	– de grootte van het eiland	
	– de samenstelling / hardheid van het gesteente	
	– de aanvoer van nieuw magma	
	– de mate van zeespiegelstijging	
	per juiste factor	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 – Brazilië: De plaats Sinop in Mato Grosso

17 maximumscore 2

- a relatief onontgonnen gebied
- b gebied met recent ontwikkelde grootschalige landbouw
- c economisch kerngebied van Brazilië
- d als eerst ontgonnen als landbouwgebied

indien vier juiste antwoorden	2
indien drie of twee juiste antwoorden	1
indien minder dan twee juiste antwoorden	0

18 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- In Mato Grosso vinden de laatste decennia veel nieuwe economische activiteiten plaats / wordt de laatste decennia veel nieuwe landbouwgrond gekoloniseerd 1
- zodat in de steden werkgelegenheid ontstaat en veel mensen naar de steden trekken / wegtrekken vanuit het platteland 1

19 maximumscore 2

- Uit het antwoord moet blijken dat in Mato Grosso vooral soja / een grondstof voor veevoer wordt verbouwd 1
- Uit het antwoord moet blijken dat Sinop het dienstencentrum / het industrieel centrum / het logistieke knooppunt in Mato Grosso is 1

20 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- door economische groei trekken zowel rijkere als armere migranten naar Sinop / door economische groei neemt (in Brazilië) de ongelijkheid tussen mensen vaak toe 1
- zodat in Sinop zowel gated communities als favela's / zelfbouwbuurten ontstaan 1

Opgave 6 – Brazilië: Landschappen langs de kust van Brazilië

21 maximumscore 2

- a 4
- b 3
- c 2
- d 1

Indien vier juiste antwoorden	2
Indien drie of twee juiste antwoorden	1
Indien minder dan twee juiste antwoorden	0

22 maximumscore 3

- locatie 3 1
- Juiste antwoorden 2
 - waarom locatie 1 niet bij dit klimaatdiagram hoort, zijn:
 - Op locatie 1 is de gemiddelde temperatuur hoger / zijn nauwelijks schommelingen in de temperatuur.
 - Op locatie 1 valt het hele jaar door meer neerslag / Locatie 1 heeft geen droge periode.
 - waarom locatie 2 niet bij dit klimaatdiagram hoort, zijn:
 - Op locatie 2 is de temperatuur het hele jaar door hoger.
 - Op locatie 2 valt minder neerslag.
 - waarom locatie 4 niet bij dit klimaatdiagram hoort, zijn:
 - Op locatie 4 is de gemiddelde temperatuur lager / zijn er grotere schommelingen in de temperatuur.
 - Op locatie 4 valt in januari minder neerslag.

Opmerking

Per juist antwoord 1 scorepunt toekennen, mits elk van een verschillende locatie.

23 maximumscore 1

Hoogland van Brazilië

24 maximumscore 2

- mangrove 1
- Juiste voordelen zijn: 1
 - De plantenwortels houden sediment vast / zorgen voor een stabiele kustlijn / afname van erosie (door golfwerking).
 - Mangroven breken de kracht van een stormvloed / eventuele tsunami.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 7 – Leefomgeving: De Gelderse Poort

25 maximumscore 2

uitspraak 1: onjuist

uitspraak 2: juist

uitspraak 3: onjuist

indien drie juiste antwoorden	2
indien twee juiste antwoorden	1
indien minder dan twee juiste antwoorden	0

26 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- Door klimaatverandering wordt de kans op (extreme) droogte groter / neemt de neerslagintensiteit toe (oorzaak) 1
- waardoor de schommelingen tussen laagwater en piekafvoer groter worden (gevolg) 1

27 maximumscore 2

- Juiste vormen van rivierbedverruiming zijn: 1
 - verdieping van de stroomgeul
 - dijkverlegging
 - nevengeulen aanleggen

Opmerking

Alleen als twee vormen van rivierbedverruiming juist zijn 1 scorepunt toekennen.

- Juiste redenen zijn: 1
 - Aan de noordkant is (in tegenstelling tot de zuidkant) ruimte voor uiterwaardvergraving. / Aan de zuidkant ligt Millingen.
 - Aan de noordkant ligt nog een oude stroomgeul / liggen relatief laaggelegen gebieden.
 - Ten zuiden van de Rijn bij de Rijnwaardense uiterwaarden ligt Duitsland (en daar kunnen vanuit Nederlandse instanties geen maatregelen getroffen worden).

28 maximumscore 2

- Een juist antwoord is: bij hoogwater moet het water zo snel mogelijk worden afgevoerd 1
- Juiste antwoorden zijn: 1
 - Om de toestroom van water naar de IJssel / het IJsselmeer te waarborgen.
 - Om het waterpeil in de Neder-Rijn en de Lek te waarborgen (voor de scheepvaart).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – Leefomgeving: De Enka in Ede

- 29 maximumscore 2**
- Een juiste reden op nationaal schaalniveau is: Ede ligt centraal in Nederland. / Vanuit Ede zijn meerdere grote steden goed bereikbaar 1
 - Juiste redenen op lokaal schaalniveau is: 1
 - De Enka ligt dicht bij een natuurgebied.
 - De Enka ligt vlak bij een station.
- 30 maximumscore 2**
- Juiste argumenten die ondernemers hebben, zijn: 1
 - Meer inwoners betekent een grotere afzetmarkt.
 - Meer inwoners betekent een ruimere arbeidsmarkt.
 - Juiste argumenten die bewoners van Ede hebben, zijn: 1
 - Door de komst van nieuwe inwoners zal de druk op de huizenmarkt toenemen / zullen de huizenprijzen stijgen.
 - Door de komst van nieuwe inwoners kan de lokale cultuur / de lokale normen en waarden onder druk komen te staan.
- 31 maximumscore 3**
- Uit de beschrijving moet blijken dat
- De Enka een (nieuwe) wijk is met vooral (ruime) eengezinswoningen 1
 - waardoor er vooral jonge gezinnen / mensen tussen de 25 en 45 jaar wonen 1
 - en het geboortecijfer in deze wijk hoog is / het cohort 0-5 jaar groot is / de cohorten vanaf 45 jaar klein zijn (ten opzichte van de rest van Ede) 1
- 32 maximumscore 2**
- publiek-private samenwerking 1
 - Juiste voordelen zijn: 1
 - Bedrijven hebben inspraak in gemeentelijke plannen / kunnen deelnemen aan politieke besluitvorming.
 - Bedrijven kunnen kennis uitwisselen met kennisinstellingen / universiteiten.
 - Bedrijven kunnen projectkosten delen met andere instanties.

Bronvermeldingen

- bron 1 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data va www.visualcapitalist.com, 2022
- bron 2 Clicksabhi / shutterstock, 2022
- bron 3 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van www.populationpyramid.net, 2022
- bron 4 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van www.unfpa.org, 2022
- bron 5 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling en www.osu.edu, 2022
- bron 6 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
- bron 7 <http://marlimillerphoto.com/alluvialfans.html>, 2022
- bron 8 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling en volcano.si.edu, 2022
- bron 9 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van nl.climate-data.org, 2022
- bron 10 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
- bron 11 http://photos.wikimapia.org/p/00/01/89/05/39_big.jpg, 2022
- bron 12 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met gegevens uit Geographische Rundschau, 2021
- bron 13 Celli07 / Shutterstock, 2022
scte-brazil.com, 2022
Dado Photos / Shutterstock, 2022
TMP - An Instant of Time / Shutterstock, 2022
- bron 14 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
- bron 15 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van nl.climate-data.org, 2022
- bron 16 Noordhoff, Grote Bosatlas 56e, 2021
- bron 17 Noordhoff, Grote Bosatlas 56e, 2021
- bron 18 Caio Pederneiras / Shutterstock, 2022
- bron 19 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met gegevens van struingids.nl/de-bemoeienis-van-de-rivier-met-het-landschap, 2022
- bron 20 www.rijnwaardenseuiterwaarden.nl, 2022
- bron 21 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
cloud.funda.nl, 2022
- bron 22 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van ede.incijfers.nl, 2022
- bron 23 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling en www.vee-en-gewas.nl, 2022